

Laboratorium z kryptografii

Zajęcia 2: Szyfr S-DES

1 Zasada działania algorytmu

Jest to uproszczona wersja systemu DES, systemu korzystającego z szyfrowania z kluczem symetrycznym. Do odszyfrowania używa się tego samego klucza co do szyfrowania.

1.1 Struktura algorytmu

Szyfr S-DES operuje na 8 bitowych blokach tekstu. W przypadku kiedy ostatnio blok tekstu posiada mniej niż 8 bitów, należy uzupełnić go zerami. **Przykładowo** $(1, 1, 1, 1, 0, 0, 0) \rightarrow (1, 1, 1, 1, 0, 0, 0, 0)$. Tak przygotowane bloki podlegają kolejnym krokom algorytmu:

1. Permutacja wstępna PW:

$$PW \equiv \begin{pmatrix} 0 & 1 & 2 & 3 & 4 & 5 & 6 & 7 \\ 1 & 5 & 2 & 0 & 3 & 7 & 4 & 6 \end{pmatrix}.$$

2. Szyfrowanie kluczem rundy pierwszej.
3. Krzyżowanie, czyli zamiana miejscami pierwszych 4 bitów z ostatnimi czterema, co można zapisać jako permutację:

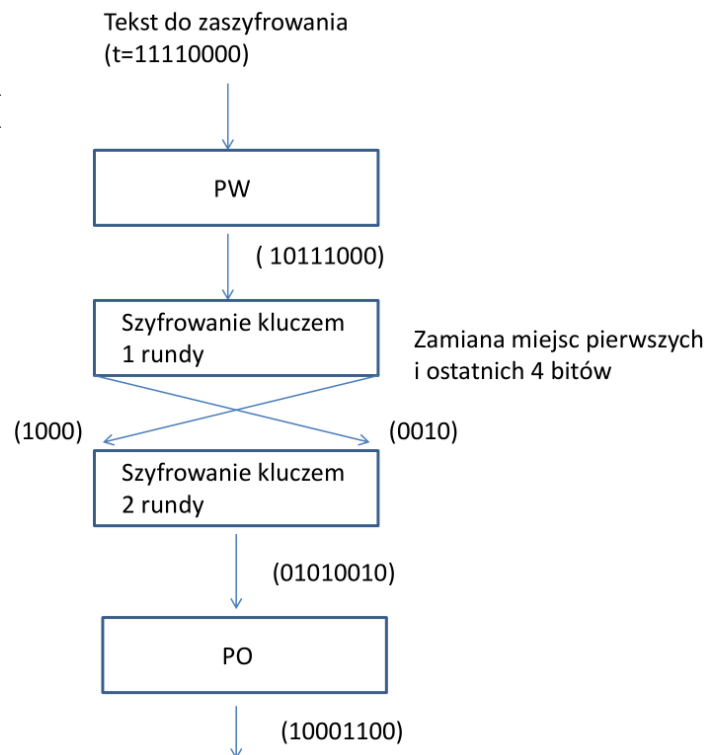
$$\begin{pmatrix} 0 & 1 & 2 & 3 & 4 & 5 & 6 & 7 \\ 4 & 5 & 6 & 7 & 0 & 1 & 2 & 3 \end{pmatrix}.$$

4. Szyfrowanie kluczem rundy drugiej.
5. Algorytm kończy permutacja odwrotna PO:

$$PO \equiv \begin{pmatrix} 0 & 1 & 2 & 3 & 4 & 5 & 6 & 7 \\ 3 & 0 & 2 & 4 & 6 & 1 & 7 & 5 \end{pmatrix}.$$

Deszyfrowanie przebiega w kolejności:

1. Permutacja wstępna PW.
2. Szyfrowanie kluczem rundy drugiej.
3. Krzyżowanie.
4. Szyfrowanie kluczem rundy pierwszej.
5. Permutacja odwrotna PO.

Rysunek 1: Schemat blokowy algorytmu szyfrowania S-DES

1.2 Generacja kluczy pierwszej i drugiej rundy

Klucze pierwszej oraz drugiej rundy otrzymywane są na podstawie dziesięcio bitowego klucza początkowego k_p (przykładowo $k_p = (1, 1, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 1, 1)$) przetwarzanego w kolejnych krokach:

1. Permutacja P10 ciągu bitów k_p opisana wzorem:

$$P10 \equiv \begin{pmatrix} 0 & 1 & 2 & 3 & 4 & 5 & 6 & 7 & 8 & 9 \\ 2 & 4 & 1 & 6 & 3 & 9 & 0 & 8 & 7 & 5 \end{pmatrix}.$$

$$P10(k_p) = (0, 0, 1, 0, 0, 1, 1, 1, 0, 0).$$

2. Podział otrzymanego ciągu dziesięcio bitowego na dwa pięcio bitowe k_0^0 i k_0^1 (na dwie połowy).
 $k_0^0 = (0, 0, 1, 0, 0)$, $k_0^1 = (1, 1, 1, 0, 0)$.

3. Przesunięcie otrzymanych ciągów o jedną pozycję „w lewo” tj. permutacja SL1:

$$SL1 \equiv \begin{pmatrix} 0 & 1 & 2 & 3 & 4 \\ 1 & 2 & 3 & 4 & 0 \end{pmatrix}.$$

$$SL1(k_0^0) = (0, 1, 0, 0, 0), SL1(k_0^1) = (1, 1, 0, 0, 1).$$

4. Klucz rundy pierwszej otrzymuje się poprzez operację P10w8:

$$P10w8 \equiv \begin{pmatrix} 0 & 1 & 2 & 3 & 4 & 5 & 6 & 7 \\ 5 & 2 & 6 & 3 & 7 & 4 & 9 & 8 \end{pmatrix}.$$

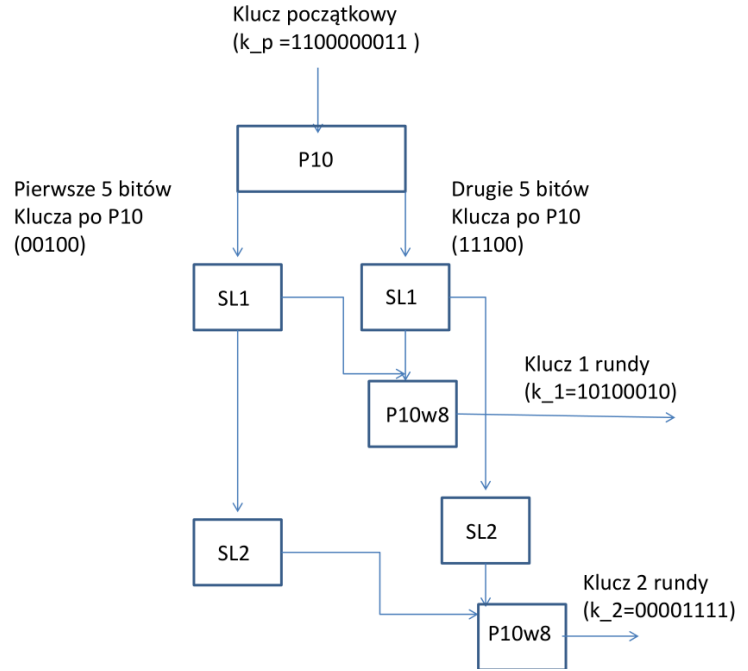
przenoszącą ciąg 10 bitowy powstały z połączenia otrzymanych w poprzednim kroku ciągów (w kolejności $SL1(k_0^0) + SL1(k_0^1)$ $(0, 1, 0, 0, 0, 1, 1, 0, 0, 1)$) **na ciąg 8 bitowy**.

$$k_1 = P10w8(0, 1, 0, 0, 0, 1, 1, 0, 0, 1) = (1, 0, 1, 0, 0, 0, 1, 0).$$

5. Klucz rundy drugiej rundy otrzymuje się poprzez operację P10w8 ciągu bitów $SL2(SL1(k_0^0)) + SL2(SL1(k_0^1))$, gdzie SL2

$$SL2 \equiv \begin{pmatrix} 0 & 1 & 2 & 3 & 4 \\ 2 & 3 & 4 & 0 & 1 \end{pmatrix}.$$

$$k_2 = PW10w8[SL2(SL1(k_0^0)) + SL2(SL1(k_0^1))] = PW10w8(0, 0, 0, 0, 1, 0, 0, 1, 1, 1) = (0, 0, 0, 0, 1, 1, 1, 1).$$

Rysunek 2: Schemat generacji kluczy I i II rundy

1.3 Szyfrowanie kluczem 1 i 2 rundy

Szyfrowanie kluczem 1 i 2 rundy przebiega w następującej kolejności

1. Tekst do zaszyfrowania $t=(1,0,1,1,1,0,0,0)$ dzielony jest na dwa 4 bitowe ciągi $(1,0,1,1)$, $(1,0,0,0)$. Z drugiego ciągu utworzona jest dodatkowa kopia.
2. Pierwsza z kopii drugiego ciągu $(1,0,0,0)$ poddawana jest operacji P4w8:

$$P4w8 \equiv \begin{pmatrix} 0 & 1 & 2 & 3 & 4 & 5 & 6 & 7 \\ 3 & 0 & 1 & 2 & 1 & 2 & 3 & 0 \end{pmatrix}.$$

Tworzącą z ciągu 4 bitowego ciąg 8 bitowy.

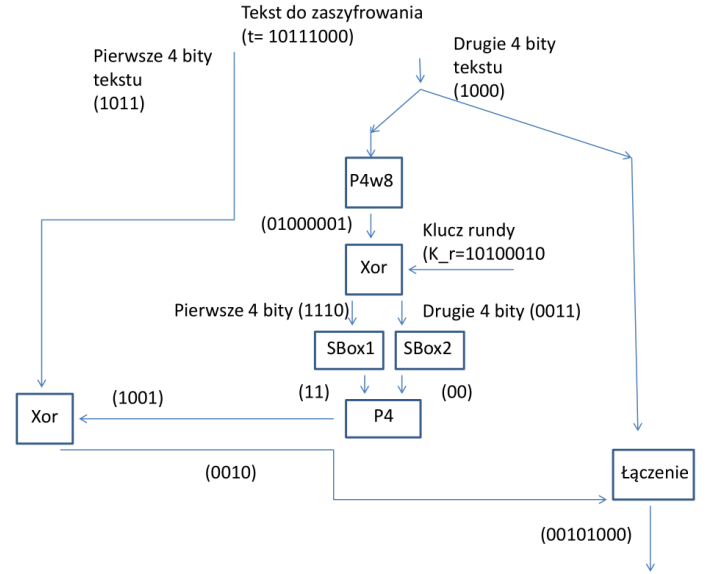
$$P4w8(1,0,0,0) = (0,1,0,0,0,0,0,1).$$

3. Do otrzymanego ciągu dodawany jest binarnie (w ciele \mathbb{Z}_2) klucz odpowiedniej rundy. W przypadku rundy pierwszej przykładowo otrzymuje się:
 $Xor[(0,1,0,0,0,0,0,1), (1,0,1,0,0,0,1,0)] =$
 $(0,1,0,0,0,0,0,1) \oplus (1,0,1,0,0,0,1,0) =$
 $(1,1,1,0,0,0,1,1).$
4. Wynik dodawania ponownie dzielony jest na dwa 4 bitowe ciągi. Pierwszy z nich przekształcany jest przez funkcję $SBox1$ natomiast drugi przez $SBox2$, zdefiniowane części 1.4, tworząc dwa dwu bitowe ciągi.
 $SBox1(1,1,1,0) = (1,1)$ $SBox2(0,0,1,1) = (0,0).$
5. Otrzymane ciągi łączone są w jeden ciąg 4 bitowy w kolejności wynik $SBox1$ + wynik $SBox2$, po czym działa się na nie permutacją P4:

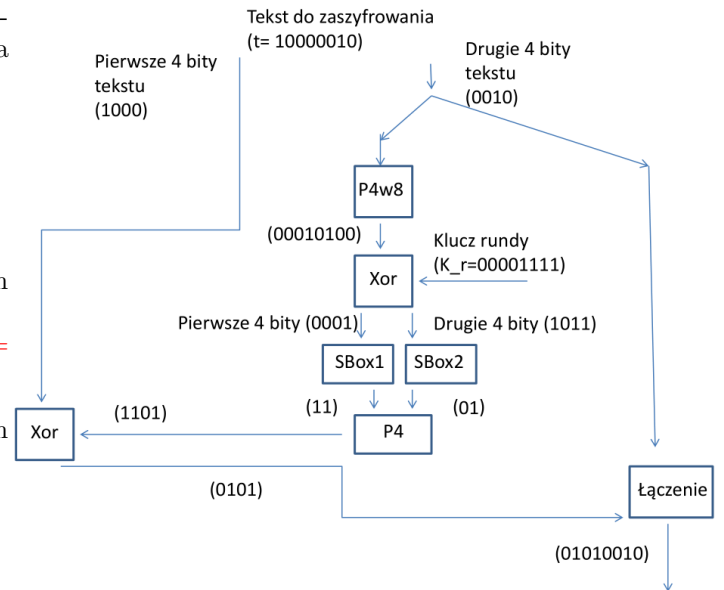
$$P4 \equiv \begin{pmatrix} 0 & 1 & 2 & 3 \\ 1 & 3 & 2 & 0 \end{pmatrix}.$$

$$P4(1,1,0,0) = (1,0,0,1).$$

6. Uzyskany ciąg dodawany jest binarnie do pierwszych czterech bitów tekstu t .
 $Xor[(1,0,1,1), (1,0,0,1)] = (1,0,1,1) \oplus (1,0,0,1) =$
 $(0,0,1,0).$
7. Otrzymana suma łączona jest z drugą kopią drugich czterech bitów tekstu t tworząc 8 bitowy ciąg.
 $(0,0,1,0) + (1,0,0,0) = (0,0,1,0,1,0,0,0)$

Rysunek 3: Szyfrowanie kluczem rundy pierwszej

Rysunek 4: Szyfrowanie kluczem rundy drugiej

Szyfrowanie kluczem rundy drugiej przebiega w sposób analogiczny przy użyciu klucza k_2 w miejscu klucza k_1 w omówionej porcedurze.

1.4 SBox1 i SBox2

SBoxy są to funkcje nieliniowe zapewniające bezpieczeństwo wielu nowoczesnych szyfrów. W omawianym przykładzie algorytmu S-DES *SBox1* oraz *SBox2* można przedstawić w postaci tabel:

<i>SBox1</i>	c0	c1	c2	c3
r0	1	0	3	2
r1	3	2	1	0
r2	0	2	1	3
r3	3	1	3	2

<i>SBox2</i>	c0	c1	c2	c3
r0	0	1	2	3
r1	2	0	1	3
r2	3	0	1	0
r3	2	1	0	3

Na podstawie 4 bitowego ciągu wejściowego (a, b, c, d) , gdzie $a, b, c, d \in \{0, 1\}$, *SBox* zwraca dwu bitowy ciąg kodujący jedną z liczb z tabeli. Aby określić wiersz, w którym znajduje się poszukiwana liczba, należy przekształcić ciąg złożony z pierwszego i czwartego bitu ciągu wejściowego (tj. (a, d)) do postaci dziesiętnej. Kolumnę natomiast wyznacza drugi oraz trzeci wyraz ciągu wejściowego (tj. ciąg (b, c)).

Przykład:

$SBox1(1, 1, 1, 0) \rightarrow$ wiersz: $(1, 0) = 2$ kolumna: $(1, 1) = 3 \Rightarrow SBox1(1, 1, 1, 0) = (1, 1)$
 $SBox2(0, 0, 1, 1) \rightarrow$ wiersz: $(0, 1) = 1$ kolumna: $(0, 1) = 1 \Rightarrow SBox2(0, 0, 1, 1) = (0, 0)$

2 ZADANIA

1. Dla zadanego z konsoli ciągu znaków (w zapisie szesnastkowym) oraz klucza długości dokładnie 10 bitów (może być ustawiony „na sztywno” w programie) napisać program szyfrujący i deszyfrujący algorytmem S-DES

Punktacja - łącznie 10 punktów

- 1 punkt - wczytywanie tekstu w zapisie szesnastkowym i uzupełnianie go zerami w przypadku ciągu o długości będącej liczbą nieparzystą
- 3 punkty - poprawna generacja kluczy I i II rundy oraz wyświetlenie ich w programie.
- 2 punkty - poprawna implementacja *SBoxów* i zwracanych przez nie wartości w programie w systemie dziesiętnym.
- 3 punkty - poprawna implementacja szyfrowania kluczem I i II rundy oraz wyświetlenie ich wyników w programie (w zapisie szesnastkowym).
- 1 punkt - poprawne uzyskiwanie szyfrogramu i jego odszyfrowywanie (wyświetlone w programie w zapisie szesnastkowym).

3 Wektory testowe

	v1	v2	v3	v4	v5	v6
tekst jawny:	0xf0	0xa1	0xb2	0xc3	0xd4	0xe5
SBox1 rundy 1:	11	00	10	01	11	00
SBox2 rundy 1:	00	00	10	11	00	00
po rundzie 1:	0x28	0x34	0x09	0x75	0x48	0xf4
SBox1 rundy 2:	11	11	01	01	00	10
SBox2 rundy 2:	01	10	11	10	11	00
po rundzie 2:	0x52	0xf3	0x70	0xf7	0xe4	0x5f
szyfrogram:	0x8c	0xee	0xa4	0xef	0x65	0x9f

Tabela 1: Przykładowe szyfrogramy pojedynczych bajtów przy wykorzystaniu klucza k_p .

lp.	tekst	szyfrogram
v1	0x01234567	0x6031b1e0
v2	0xaaabbccdde	0xc41acaa81d
v3	0x0022446	0x874c569b
v4	0xa0b1c2d3e4f	0x89dfd608588c

Tabela 2: Wektory testowe dla klucza k_p .